

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/93/2023
Identifikačné číslo spisu:	8221200967
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8221200967.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jozefa Zlochu a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobcu: PROGRES-INVEST, s. r. o., so sídlom Tkáčska 2, Prešov, IČO: 36 507 938, zast. advokátom JUDr. Jozefom Jaroščákom ml., so sídlom Radničné námestie 33, Bardejov, IČO: 35 370 556, proti žalovaným: 1/ B. P., nar. X., bytom E., zast. JUDr. Patrik HOLINGA s. r. o., so sídlom Hrnčiarska 2/A, Košice, IČO: 36 856 967, 2/ GENEREA s. r. o., so sídlom Znievska 1, Bratislava, IČO: 52 885 046, zast. Advokátska kancelária Michal Matáš, s. r. o., so sídlom Sabinovská 12, Bratislava, IČO: 47 245 751, o určení neúčinnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6C/16/2021, o dovolaní žalobcu a žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2023 sp. zn. 13Co/64/2022, takto

rozhodol:

Do konania na miesto žalobcu PROGRES-INVEST s. r. o., so sídlom Tkáčska 2, 080 01 Prešov, IČO: 36 507 938 vstupuje ako žalobca AURUM INVEST CAPITAL s. r. o., so sídlom Radničné námestie 3912/32A, 085 01 Bardejov, IČO: 50 049 836.

Dovolanie žalobcu z a m i e t a .

Dovolanie žalovanej 1/ proti časti výroku I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. a proti výroku IV. rozsudku odvolacieho súdu z a m i e t a .

Žalovaný 2/ m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Vo vzťahu žalobcu a žalovanej 1/ stranám sporu náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júla 2022 č. k. 6C/16/2021-641 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“ alebo „rozhodnutie okresného súdu“) rozhodol nasledovne:

I. Určuje, že právny úkon dlžníka T. P., nar.: XX. XX. XXXX, trvale bytom: E. spočívajúci v

uzatvorenia Dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva, ktorými prenechal svoj zákonný dedičský podiel v 1/3 na dedičstve spoludedičom, bez práva na vyplatenie finančnej náhrady za tento zákonný dedičský podiel od preberajúcich dedičov z majetku v dedičskom konaní po nebohom B. P., naposledy bytom: N., zomrelom dňa XX. XX. XXXX, na základe Uznesenia Okresného súdu Bardejov č. k. 5D/86/2020-87, Dnot 237/2020 z 20. 04. 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20. 04. 2021, vyhotovené súdnym komisárom - Mgr. Jurajom Hamarom - notárom, je voči žalobcovi právne neúčinný.

II. Určuje, že právny úkon - Kúpna zmluva, evidovaná v katastri nehnuteľností Okresného úradu Bratislava - katastrálny odbor, pod č. k. Z. zo 04. 05. 2021, uzatvorená medzi žalovanou 1/ B. P., nar.: XX. XX. XXXX, trvale bytom: E. ako predávajúcou so žalovaným 2/ GENEREA s. r. o., so sídlom: Znievska 1, 851 06 Bratislava, IČO: 52 885 046 ako kupujúcim, ktorej predmetom je prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam

a) v rozsahu 1/6 k bytu č. X, na X. poschodí a príslušenstvo vchodu č. XX na ulici A., na ktorý je pridelené súpisné č. XXXX - bytový dom A., postavený na parcele CKN 11758/12 ostatná plocha o výmere 363 m², CKN 11780/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 302 m², CKN 11780/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 397m² a CKN 11780/3 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 294 m², vlastníctvo zapísané v časti B 78 v podiele 1/1,

b) v rozsahu 1/6 k spoluvlastníckemu podielu bytu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu v podiele 5293/452131,

c) v rozsahu 1/6 k spoluvlastníckemu podielu na pozemkoch, na ktorých je bytový dom - A. postavený, a to parcela CKN 11758/12 ostatná plocha o výmere 363 m², CKN 11780/1 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 302 m², CKN 11780/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 397 m² a CKN 11780/3 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 294 m², vlastníctvo zapísané v časti B 78 v podiele 5293/452131, je voči žalobcovi právne neúčinný.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

IV. Žalovanej 1/ voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v časti týkajúcej sa žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu Dohody dedičov s pozostalou manželkou o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v celom rozsahu a v časti týkajúcej sa žaloby o určenie neúčinnosti právneho úkonu Dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva v podiele 1/3, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

V. Žalovanému 2/ voči žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v podiele 2/3, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia, že právne úkony dlžníka, T. P., trvale bytom E. sú voči nemu právne neúčinné. Vymedzil ich Dohodou dedičov s pozostalou manželkou o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a Dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, ktorými prenechal svoj zákonný dedičský podiel na dedičstve spoludedičom, bez práva na vyplatenie finančnej náhrady z majetku v dedičskom konaní po nebohom B. P. Ako ďalší vymedzil právny úkon - kúpnu zmluvu evidovanú v KN Okresného úradu Bratislava, katastrálny odbor pod Z. zo 4. mája 2021 uzavretú medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/. Tvrdil, že disponuje voči žalovanému vykonateľnou pohľadávkou, ktorá bola priznaná rozsudkom Okresného súdu Bardejov z 5. januára 2018 sp. zn. 3C/88/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 27. februára 2019 sp. zn. 23Co/53/2018. Na základe týchto rozhodnutí bol T. P. zaviazaný uhradiť právnenému predchodcovi žalobcu pohľadávkou vo výške 947.520,24 eur spolu s úrokom z omeškania; uvedená pohľadávka bola veriteľom AMATTI ENTERPRISES LIMITED postúpená na žalobcu. Zdôraznil, že pohľadávka žalobcu je vymáhaná aj v exekučnom konaní prostredníctvom súdneho exekútora Mgr. Erika Feketeho pod sp. zn. 252 EX 318/2019. Žalovaný tvrdil a preukazoval, že jeho právny predchodca sa dozvedel o dedičskom konaní po nebohom B. P., narodenom X. a zomrelom X.; z uvedeného dôvodu upovedomil notára prejednávajúceho dedičstvo, že má judikovanú pohľadávkou voči dlžníkovi t. j. osobe, ktorá je v prvej zákonnej skupine dedičov po poručiteľovi a požiadal notára, aby pri prejednaní dedičstva na notárskom úrade oboznámil dlžníka a spoludedičov o existencii vykonateľnej pohľadávky voči dlžníkovi.

1.2. V priebehu konania súd prvej inštancie uznesením z 24. júna 2021 sp. zn. 6C/16/2021 nariadil zabezpečovacie opatrenie zriadením záložného práva na majetok žalovaného 2/, špecifikovaný vo výroku rozhodnutia a zároveň uznesením z 8. júna 2022 okresný súd nariadil zabezpečovacie opatrenie zriadením záložného práva na majetok žalovanej 1/ vo vzťahu k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výroku rozhodnutia.

1.2.1. Žalovaná 1/ žalobou uplatnený nárok neuznala a žalobu považovala za neopodstatnenú. Namietala, že zákonný dedičský podiel patriaci dlžníkovi T. P. je len vo výške jednej tretiny; platí zásada zmluvnej voľnosti, v zmysle ktorej sa dedičia po poručiťovi ako rodinní príslušníci môžu podľa vlastnej vôle rozhodnúť, ako si dedičstvo medzi sebou rozdelia v súlade so zákonom. Namietala svoju pasívnu vecnú legitimáciu a namietla formuláciu žalobného petitu.

1.2.2. Žalovaný 2/ s podanou žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť. Namietal neexistenciu odporovateľného právneho úkonu majúc za to, že žalobca sa domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu dlžníka, ktorý nikdy neurobil. Namietal nemožnosť odporovania právneho úkonu, kúpnej zmluve; táto zmluva nebola právnym úkonom dlžníka. Keďže žalovaná 1/ a žalovaný 2/ neboli dlžníkmi žalobcu, nemožno medzi nimi uzatvorenej kúpnej zmluve odporovať. K dedičskému konaniu zároveň uviedol, že iba skutočnosť, že dlžník nenadobudol žiaden dedičský podiel na dedičstve, ešte nezakladá odporovateľnosť právneho úkonu. Taktiež namietal, že odporovaná kúpna zmluva je synalagmatickým právnym úkonom; pri synalagmatických ekvivalentných právnych úkonoch nie je daný ukračovaci úmysel (animus fraudandi) zmluvných strán. Napokon poukázal na to, že dedičstvo po poručiťovi bolo predĺžené.

1.2.3. Uznesením z 31. marca 2022 súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby v nasledovnom znení: Súd určuje, že:

I. Právne úkony dlžníka T. P., nar.: XX. XX. XXXX, trvale bytom: E. spočívajúce v uzatvorení Dohody dedičov s pozostalou manželkou o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a Dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva, ktorými prenechal svoj zákonný dedičský podiel na dedičstve spoludedičom, bez práva na vyplatenie finančnej náhrady za zákonný dedičský podiel od preberajúcich spoludedičov z majetku v dedičskom konaní po nebohom B. P., naposledy bytom: E., zomrelom dňa XX. XX. XXXX, na základe Uznesenia Okresného súdu Bardejov č. k. 5D/86/2020-87, Dnot 237/2020 z 20. 04. 2021, ktoré nadobudli právoplatnosť dňa 20. 04. 2021, vyhotovené súdnym komisárom - Mgr. Jurajom Hamarom - notárom, sú voči žalobcovi právne neúčinné.

II. Právny úkon - Kúpna zmluva, evidovaná v katastri nehnuteľností Okresného úradu Bratislava - katastrálny odbor pod č. k. Z. zo 04. 05. 2021 uzatvorená medzi žalovanou 1/ B. P., narodená: XX. XX. XXXX, trvale bytom: E. ako predávajúcou so žalovaným 2/ GENEREA, s. r. o., so sídlom: Znievka 1, 851 06 Bratislava, IČO: 52 885 046 ako kupujúcim je voči žalobcovi právne neúčinný.

1.3. Súd prvej inštancie aplikoval § 42a ods. 1 až 5 a § 42b, ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka; vykonaným dokazovaním zistil vykonateľnú pohľadávku veriteľa voči T. P. a jej postúpenie na žalobcu, čím mal preukázanú aktívnu vecnú legitimáciu. Zároveň zistil, že v dedičskom konaní po poručiťovi B. P., narodenému X., ktorý zomrel dňa X., došlo k schváleniu Dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov uzavretej medzi pozostalou manželkou a synmi T. P. a T. P.; zároveň bola schválená Dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva. Zistil tiež existenciu kúpnej zmluvy, na základe ktorej žalovaná 1/ previedla na žalovaného 2/ nehnuteľnosť špecifikovanú v odôvodnení rozhodnutia.

1.4. Po konštatovaní všeobecných princípov odporovateľnosti právneho úkonu reagujúc na argumentáciu žalovaného 2/ vo vzťahu k pojmu „tretie osoby“ súd prvej inštancie poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. júna 2020 sp. zn. 3Obdo/90/2019 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 65/2021 a v tejto súvislosti posúdil pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/. Vo vzťahu k namietanému okruhu žalovaných osôb zdôraznil, že nejde o určenie neplatnosti právneho úkonu, ale o určenie neúčinnosti právneho úkonu, pre ktorej splnenie sa vyžaduje žalovanie osoby, ktorá mala z právneho úkonu prospech. Bolo zrejmé, že žalobca sa domáha neúčinnosti úkonov realizovaných dlžníkom T. P. v

dedičskom konaní; žalobca riadne špecifikoval, že ide o dohodu o vyporiadaní BSM a dohodu o vyporiadaní dedičstva a kúpnu zmluvu medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/. K námietke žalovaných, ktorí poukazovali na právoplatnosť dedičského rozhodnutia a jeho záväznosť okresný súd pripomenul, že ani právoplatné uznesenie, ktorým je v dedičskom konaní rozhodované o majetku, dlhoch, nadobúdateľoch majetku a zodpovednosti za dlhy, nie je záväzné voči osobám, ktoré neboli účastníkmi dedičského konania. Poukaz na ekvivalentnosť právneho úkonu podľa názoru súdu prvej inštancie neobstojí, nakoľko úkon dlžníka žalovanej 1/ bol odporovateľným právnym úkonom; o možnosti vyslovenia neúčinnosti právneho úkonu musel byť pri náležitej opatrnosti žalovaný 2/ vedomý. Kúpna zmluva o prevode vlastníctva bytu bola podpísaná ešte v čase, kedy ani v katastrálnej evidencii nebolo zapísané uznesenie o dedičstve. Podstatným pre posudzovanie odporovateľnosti právneho úkonu bolo, že ekvivalentným právnym úkonom nebol už úkon dlžníka, ktorým sa „vzdal“ majetku v dedičskom konaní uzavretím dedičskej dohody; podstatným tiež bolo, že žalovaný 2/ o týchto skutočnostiach musel mať minimálne vedomosť a teda, že tretie osoby sa môžu domáhať svojich nárokov voči dedičom a ak realizoval uzavretie kúpnej zmluvy, vystavil sa možnosti vyslovenia neúčinnosti tohto právneho úkonu.

1.5. Posudzujúc podmienky a predpoklady odporovateľnosti dlžníkom uzavretej Dohody o vyporiadaní dedičstva dospel okresný súd k záveru, že tieto sú preukázané; z hľadiska pasívnej legitímácie prospech z dedičstva, a teda odporovateľného úkonu, mala žalovaná 1/, ktorá je matkou dlžníka. Žalobca má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku; odporovaciú žalobu podal pred uplynutím lehoty troch rokov od uzatvorenia odporovateľného právneho úkonu. Uzatvorením dohody o vyporiadaní dedičstva medzi dlžníkom žalobcu, žalovanou 1/ došlo k ukráteniu uspokojenia pohľadávky žalobcu; v dôsledku uzatvorenej dohody o vyporiadaní dedičstva nenadobudol dlžník žalobcu žiaden majetok, teda ani svoj zákonný dedičský podiel.

1.6. Ak sa žalovaná 1/ bránila, že o dlhu dlžníka vedomosť nemala, z dedičského rozhodnutia je zrejmé, že táto skutočnosť v dedičskom konaní spomenutá bola. Napokon vedomosť sa zmysle § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka prezumuje, dôkazná povinnosť bola na žalovanej, aby preukázala, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohla v dobe uskutočnenia odporovateľného právneho úkonu aj pri vynaložení náležitej starostlivosti poznať. Takémuto konaniu dlžníka nasvedčujú aj ďalšie zistené skutočnosti a úkony žalovanej, a teda, že prevod bytu mal následne vybavovať ihneď žalovanej syn a predmetný byt bol v expresne krátkom čase prevedený na žalovaného 2/. Žalovaná 1/ tak mala nepochybne vedomosť o tom, že dohoda dedičov môže byť napádaná pre jej odporovateľnosť, a to aj vzhľadom na výšku dlhu dlžníka a skutočnosť, že žalobca upovedomil o tejto skutočnosti dedičov pri prejednávaní dedičstva. Okresný súd poukázal na skutočnosti zistené z výsluchu svedka M. a vyvodil, že aj rýchlosť následného prevodu na žalovaného 2/ svedčí v jeho neprospech; žalovaný 2/ pri náležitej opatrnosti mal uvedenú skutočnosť preveriť a zistiť, o aký dlh sa jedná. Musel si byť vedomý skutočnosti, že zo strany veriteľa môže nasledovať odporovanie právnemu úkonu.

1.7. Pokiaľ žalovaný 2/ namietal, že pred uzatvorením kúpnej zmluvy vykonal štandardné due diligence a preveril si technický a právny stav nehnuteľnosti, osobu žalovanej 1/ ako predávajúcej, preveril si nadobúdací titul, uvedenému súd prvej inštancie neuveril, nakoľko v takom prípade by zistil dva podozrivé úkony dlžníka žalobcu. O nevedomosti žalovaného 2/ nesvedčí ani skutočnosť, že k uzatvoreniu kúpnej zmluvy žalovaný 2/ pristúpil ešte v čase, keď v katastrálnej evidencii nebolo uznesenie o dedičstve zapísané.

1.8. Okresný súd uzatvoril, že boli splnené podmienky pre vyslovenie neúčinnosti voči žalobcovi Dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva, ktorou dlžník T. P. prenechal svoj zákonný dedičský podiel v jednej tretine na dedičstve spoludedičom, bez práva na vyplatenie finančnej náhrady za tento zákonný dedičský podiel o d preberajúcich spoludedičov z majetku v dedičskom konaní. Zároveň boli splnené podmienky pre vyslovenie neúčinnosti voči žalobcovi právneho úkonu kúpnej zmluvy, evidovanej v katastri nehnuteľností Okresného úradu Bratislava - katastrálny odbor podľa § 4. mája 2021 uzatvorenej so žalovanou 1/ a žalovaným 2/, a to v rozsahu jednej šestiny k bytu, v rozsahu jednej šestiny k spoluvlastníckemu podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a v rozsahu jednej šestiny k spoluvlastníckemu podielu na pozemkoch, na ktorých je bytový dom

postavený.

1.9. Žalobu v časti určenia neúčinnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov okresný súd zamietol z dôvodu, že sa stotožnil s námietkami žalovaných ohľadom možnosti oddelenia tohto úkonu od úkonu dedičskej dohody, ako aj z dôvodu, že žalovaná 1/ nadobudla len svoj zákonný podiel jednej polovice zo spoločného majetku z titulu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov; týmto úkonom nedošlo k ukráteniu vymáhateľnej pohľadávky žalobcu; predmetom dedičstva ostal celý poručiteľovi prináležiaci polovičný podiel na spoločnom majetku. Za dôvodnú považoval súd prvej inštancie aj námietku týkajúcu sa oddeliteľnosti právneho úkonu dedičskej dohody a zákonného podielu jednej tretiny dlžníka na dedičstve, keď konštatoval, že odporovacou žalobou možno napadnúť aj len časť právneho úkonu ukracujúceho uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu; na tom nič nemení, ak je týmto právnym úkonom dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

1.10. Pri rozhodovaní o trovách konania okresný súd aplikoval § 255 ods. 1, ods. 2, § 262 ods. 1, ods. 2 a § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2023 č. k. 13Co/64/2022-851 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnutý rozsudok“) rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., III. a IV. potvrdil (prvá výroková veta); zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. tak, že žalobu v tejto časti zamietol (druhá výroková veta). Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku V. zmenil tak, že žalovaný 2/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (tretia výroková veta); žalovanej 1/ a žalobcovi navzájom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (štvrtá výroková veta); žalovanému 2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (piata výroková veta). Zrušil zabezpečovacie opatrenie nariadené proti žalovanému 2/ nariadené uznesením Okresného súdu Bardejov č. k. 6C/16/2021-146 z 24. 06. 2021 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bardejov č. k. 6C/16/2021-209 zo 06. 08. 2021 (šiesta výroková veta).

2.1. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania; pokiaľ rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku I., II. a III., aplikoval § 387 ods. 2 CSP. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver okrem nároku voči žalovanému 2/. Poznamenal, že pokiaľ žalobca podal odvolanie aj voči výrokom I. a II. rozsudku okresného súdu, v tejto časti nebol oprávnený na podanie odvolania.

2.2. Ak žalobca namietol odvolaním výrok III., IV. a V., keď bol jeho návrh v prevyšujúcej časti zamietnutý, odvolací súd konštatoval, že jeho odvolacie námietky neposúdil ako dôvodné.

2.2.1. Ak žalobca namietal, že nie je prípustné, aby súd určil odporovateľnosť v určitom pomere odvolací súd zdôraznil, že súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu; táto viazanosť neznamená úplnú a bezpodmienečnú viazanosť formuláciou, teda doslovným znením petitu. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/31/2017 konštatoval, že iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia nie je viazaný, no pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať na to, aby z obsahového hľadiska vyjadroval to, čoho sa žalobca skutočne domáhal.

2.2.2. Odvolací súd k námietke, že nie je možné, aby súd určil v nejakom pomere, či zlomku odporovateľnosť uviedol, že s názorom súdu prvej inštancie, že žaloba je dôvodná, ale len čiastočne, sa stotožnil. Považoval za správne, ak okresný súd s poukazom na § 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka určil výšku dedičského podielu dlžníka žalobcu, ktorý by dlžníkovi za zachovania riadneho chodu vecí pripadol. Uzavretím dohody dedičov sa dlžník žalobcu vzdal svojho podielu na dedičstve len do výšky, ktorá by mu pripadala za riadneho chodu. Svoj záver odvolací súd oprel o závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/75/2011.

2.2.3. K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uviedol, že rozhodnutím, ktoré sa týka odporovateľnosti právneho úkonu, nedošlo k založeniu podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom odporovateľného právneho úkonu. Súd posudzoval žalobný návrh v zmysle § 216 ods. 1 CSP; z uvedeného dôvodu vznesené námietky, či predmetný výrok bude vykonateľný alebo nie v exekučnom konaní sú v danom spore bezpredmetné. Je úlohou žalobcu domáhať sa svojich práv takým spôsobom, aby nedošlo k iniciovaniu súdnych konaní, ktoré by neslúžili potrebám praktického života.

2.2.4. Vo vzťahu k zamietajúcemu výroku vo vzťahu k určení, že právny úkon dlžníka spočívajúci v uzatvorení dohody dedičov s pozostalou manželkou o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je voči žalobcovi neúčinný, odvolací súd konštatoval, že v plnom rozsahu sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie; je zrejmé, že dohodou nedošlo k stavu, kedy by na základe dohody mala žalovaná 1/ majetkový prospech na úkor dlžníka žalobcu. Uvedený úkon nebol vykonaný s následkom majetkového prospechu v prospech žalovanej 1/, ktorý by nemal oporu v zákone.

2.2.5. Pre odvolací súd z vykonaného dokazovania žiadnym spôsobom nevyplynulo, že v dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a dohode dedičov o vyporiadaní dedičstva by malo ísť o neoddeliteľné právne úkony.

2.2.6. Za nedôvodnú považoval námietku žalobcu, že do pasív dedičstva bola započítaná hypotéka zo A. v celom rozsahu a do pasív mala ísť iba v jednej polovici. Súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že v dedičskom konaní je v konečnom dôsledku relatívne spoľahlivo zistený okruh dedičov; majetková funkcia dedičského konania, teda ustálenie celkovej hodnoty majetku, resp. všetkých položiek, ktoré patria do dedičstva, nie je zásadnou pre rozhodnutie o dedičstve.

2.2.7. Vo vzťahu k námietke kolácie darov odvolací súd uviedol, že túto otázku súd prvej inštancie správne posúdil, nakoľko pri rozhodovaní o petite žaloby, teda o odporovateľnosti právneho úkonu, nemal možnosť ani nemohol rozhodovať o neobvyklom dare v prospech T. P..

2.3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli odvolaním aj žalovaná 1/ a žalovaný 2/; namietali neúplné určenie pasívne legitimovaných osôb. S uvedenou námietkou odvolací súd nesúhlasil; pasívne legitimovanou osobou na základe odporovacej žaloby je osoba, ktorá z takéhoto úkonu mala prospech, ako aj osoby, v prospech ktorej sa právny úkon urobil. Z judikatúry vyplýva, že nútené procesné spoločenstvo sa vyžaduje v konaniach o určenie neplatnosti právnych úkonov; v prípade určenia odporovateľnosti právneho úkonu nejde o určenie jeho neplatnosti. V danom prípade tak nie je nutné, aby bola splnená podmienka núteného procesného spoločenstva pre úspech takejto žaloby.

2.3.1. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol urobený právny úkon; ide o osobu, ktorá získala odporovateľným právnym úkonom majetkový prospech. Zákon výslovne nevyžaduje, aby všetky osoby, ktoré prípadne získali majetkový prospech odporovateľným právnym úkonom, boli stranami sporu pod následkom zamietnutia žaloby z dôvodu neúplného okruhu pasívne legitimovaných subjektov.

2.4. Odvolací súd považoval odvolacie námietky žalovaného 2/ za dôvodné. Občiansky zákonník zaťažil žalobcu v spore o odporovateľnosť právneho úkonu vzhľadom na závažné právne účinky takéhoto rozsudku proti tretej osobe, povinnosťou žalujúceho veriteľa je nielen tvrdiť, ale aj preukázať skutočnosť, že žalovanej tretej osobe boli v čase jej vlastného úkonu známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu medzi predchodcom a dlžníkom. Je potrebné preukázať hodnovernú vedomosť tretej osoby, že dlžník ukrátil svojho veriteľa odporovateľným právnym úkonom, ktorým previedol svoj majetok na osobu, od ktorej má v súčasnosti táto tretia osoba sporný majetok nadobudnúť. Odvolací súd nesúhlasil s vyhodnotením dôkaznej situácie, ako to urobil okresný súd; na základe voľného hodnotenia dôkazov logicky nemožno dospieť k záveru, že žalovaný 2/, ktorý ako kupujúci reagoval na ponuku prostredníctvom realitnej kancelárie na predaj nehnuteľnosti, ktoré prevádzajúci, teda žalovaná 1/, bola dlhodobo zapísaná na liste vlastníctva za stavu, keď žalovaný 2/

preukázateľne zo spisu nemal žiadny predošlý kontakt so žalovanou 1/, resp. jej synom. Podľa názoru odvolacieho súdu tak nebolo možné z vykonaných dôkazov mať za preukázané, že tretia osoba mala hodnovernú vedomosť o existencii odporovateľného právneho úkonu.

2.4.1. Odvolací súd tak mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v tejto otázke a nemožno postaviť hodnotenie dôkazov iba na tom, že žalovaný 2/ pochybil, keď si nevykonal hĺbkový technický, či ekonomický a právny audit kupovanej nehnuteľnosti. Žalobca nepreukázal, že by žalovanému 2/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti žalovanej 1/.

2.4.2. Odvolací súd prisvedčil argumentácii žalovaného 2/, že za nehnuteľnosť riadne uhradil trhovú cenu; je daná absencia ukracujúceho charakteru právneho úkonu, nakoľko majetok dlžníka sa v konečnom dôsledku nezmenšil, len modifikoval z vlastníctva nehnuteľnej veci na vlastníctvo peňazí. Takýto ekvivalentný právny úkon nemôže byť odporovateľný z dôvodu, že nedošlo k zmenšeniu majetku žalovanej 1/ (odvolací súd nesprávne uviedol „žalobkyne 1/“ - poznámka dovolacieho súdu).

2.5. Odvolací súd tak uzavrel, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov správne ustálil skutkový stav, z ktorého vyvodil nesprávny právny záver vo vzťahu k žalobe voči žalovanému 2/; z uvedeného dôvodu krajský súd vo vzťahu k žalovanému 2/ napadnutý rozsudok zmenil vo výroku II. tak, že postupom podľa § 388 CSP žalobu zamietol.

2.6. Pokiaľ ide o odvolanie žalovanej 1/ táto síce namietla, že neboli splnené procesné podmienky; túto odvoláciu námietku nešpecifikovala. Inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci odvolací súd zo spisu nezistil a konštatoval, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil, sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

2.7. Vysporiadajúc sa s podstatnými odvolacími argumentmi strán sporu, s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 115/03 konštatoval, že nepovažoval za potrebné sa vyjadriť k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite veci bez významu.

2.8. Pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 spojený s § 255 ods. 1 CSP; rozhodol o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania vo vzťahu k žalovanému 2/ a o nároku na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 1/ a žalovaným 2/.

2.9. Odvolací súd samostatným výrokom zrušil postupom podľa § 335 ods. 2 v spojení s § 344 CSP nariadené zabezpečovacie opatrenie proti žalovanému 2/.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodil z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a rozhodol vo veci sám, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolateľ napadol rozsudok odvolacieho súdu vo všetkých jeho výrokoch z dôvodu, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

3.1. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP; namietal neodôvodnenie, a teda nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Mal za to, že odvolací súd neodpovedal na podstatné otázky nastolené v odvolaní a to:

a) Či je možné vysloviť čiastočnú/pomernú odporovateľnosť právneho úkonu, ktorý nemá charakter materiálnej oddeliteľnosti právneho úkonu tak, ako ju má na mysli napr. rozhodnutie R 30/2013, a ak áno, tak či túto čiastočnú odporovateľnosť možno vyjadriť vo výroku rozsudku v zlomkovom vyjadrení, ak majetok, ktorý bol prevedený odporovateľným právnym úkonom, nebol pred prevodom a ani po prevode v podielovom spoluvlastníctve?

b) Či je materiálne vykonateľný výrok č. I. a II. rozsudku Okresného súdu Bardejov č. k. 6C/16/2021-641 zo 14. júla 2022 v prebiehajúcom exekučnom konaní u súdneho exekútora Mgr. Erika Feketeho pod

sp. zn. 252 EX 318/2019?

c) Či je vo všeobecnosti a osobitne v konaní o odporovacej žalobe podľa § 42a a nasl. Občianskeho zákonníka právne oddeliteľná dohoda dedičov s manželom poručiteľa, ktorý je taktiež dedičom po poručiteľovi o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva v zmysle § 195 CMP od dohody o vyporiadaní dedičstva podľa § 203 písm. c) CMP?

d) Či môže súd v konaní o odporovacej žalobe podľa § 42a nasl. Občianskeho zákonníka zriadiť podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti, ktorá bola pred uskutočnením odporovaného úkonu a aj po uskutočnení odporovaného úkonu, zapísaná v katastrálnej evidencii vo výlučnom vlastníctve, a ak áno, tak či môže súdny exekútor zexekvovať postupom podľa Exekučného poriadku tento novozaložený spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti?

K uvedenému dovolateľ konštatoval, že odvolací súd si zjavne ani neprečítal odvolanie žalobcu, resp. si vôbec predmetnú vec adekvátne nenaštudoval. Právne závery odvolacieho súdu nemajú nielen právne opodstatnenie, ale dokonca ani elementárnu logiku.

3.2. Uplatniac dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu nie sú vykonateľné. Poukázal na to, že on slovné formuloval petit tak že: „... ktorými prenechal svoj zákonný dedičský podiel na dedičstve spoludedičom ...“; naproti tomu výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie počíta so zlomkovým vyjadrením zákonného dedičského podielu „1/3“. Tento výrok by bol v exekučnom konaní vykonateľný len obtiažne, čo by malo za následok to, že vzniknú ďalšie spory v exekučnom konaní, najproblematickejšia podľa dovolateľa je právne nesprávna formulácia zlomkového vyjadrenia „v rozsahu 1/6 k bytu“.

3.2.1. V tomto smere dovolateľ uviedol, že Občiansky zákonník v § 460 a nasl. nevyjadruje zákonný dedičský podiel v zlomkoch, nakoľko vyjadrenie zákonného dedičského podielu v zlomkoch sa určí v konkrétnom dedičskom konaní; aj z toho dôvodu dovolateľ v petite žaloby nešpecifikoval zákonný dedičský podiel v zlomkovom vyjadrení, nakoľko to v konaní o odporovacej žalobe ani nie je vecne a právne potrebné, keďže je elementárne nesporné, že v predmetnom dedičskom konaní boli traja zákonní dedičia v prvej zákonnej skupine dedičov, t. j. že v zlomkovom vyjadrení mal dlžník T. P. zákonný dedičský podiel jednu tretinu.

3.2.2. Dovolateľ tak mal za to, že výrok I. napadnutého rozhodnutia v spojení s výrokom I. rozsudku súdu prvej inštancie je materiálne nevykonateľný v exekučnom konaní; je zmätočný, keďže obsahuje nadbytočné a nesprávne údaje. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd procesne pochybil, keď svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, resp. napadnuté rozhodnutie je zmätočné - materiálne nevykonateľné.

3.3. Dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie uplatniac dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vo vzťahu k namietaným právnym úkonom vykonaným v dedičskom konaní, ako aj vo vzťahu k právnemu úkonu - kúpnej zmluve.

3.4. Žalobca uviedol, že v konaní pred súdmi nižších inštancií argumentoval, že presné vyčíslenie majetku, ktorým sa dlžník vzdal v prospech spoludedičov, vykoná súdny exekútor v exekučnom konaní, a to po zohľadnení neobvyklého daru. Súdmi nižších inštancií nepochopiteľne, nadbytočne a nesprávne posúdili niektoré parciálne otázky, i) vyjadrili vyslovenú odporovateľnosť v zlomkoch, na základe čoho sú tieto rozhodnutia súdov materiálne nevykonateľné v bezprostredne súvisiacom exekučnom konaní, ii) odignorovali zákonný inštitút kolácie - neobvyklého daru, iii) vecne a právne oddelili právne úkony, ktoré sú v predmetnej právnej veci neoddeliteľné a to Dohodu o vyporiadaní BSM v rámci konania o dedičstve a Dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva.

3.4.1. Dovolateľ uviedol, že nepozná rozhodnutia súdov, ktorými by určili čiastočnú odporovateľnosť; súdy nižších inštancií v prejednávanej veci zle určili dedičský podiel, keďže dlžníkov zákonný dedičský podiel nie je 1/3, ale 1/2 z dôvodu, že brat dlžníka dostal neobvyklý dar. Nepresnosť vyslovenej čiastočnej odporovateľnosti je daná tým, že súdy nižších inštancií nemali k dispozícii znalecké posudky na ohodnotenie majetku patriaceho do dedičstva; dovolateľ uviedol, že tento postup môže zabezpečovať súdny exekútor.

3.4.2. Z elementárnej logiky vyplýva, že súdy v konaní o odporovacej žalobe rozhodujú len, či posudzovaný právny úkon je alebo nie je neúčinný; podľa názoru dovolateľa výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s výrokom I. napadnutého rozhodnutia aj materiálne nevykonateľný a je zmätočný.

3.4.3. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v tomto smere považoval dovolateľ za rozporné s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, za ktorú považoval názory vyslovené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2012 sp. zn. 4Obdo/36/2011, podľa ktorého „výrok rozsudku v zmysle uvedeného ustanovenia ako jediná časť súdneho rozhodnutia nadobúda právoplatnosť a p o nadobudnutí právoplatnosti je pre účastníkov a zákonom stanovené subjekty záväzný. Z hľadiska požiadavky materiálnej vykonateľnosti súdneho rozhodnutia, výrok musí byť formulovaný určito, jasne, výstižne a zrozumiteľne. Z výroku rozhodnutia musí jednoznačne a nepochybne vyplývať uložená povinnosť.“ Taktiež v tomto smere poukázal na závery vyslovené najvyšším súdom v uznesení z 10. februára 2015 sp. zn. 8Co/5/2014, podľa ktorých „Vykonateľnosť (vynútiteľnosť, vymáhateľnosť) ako procesný inštitút v zmysle vyššie uvedeného treba dôsledne rozlišovať od tzv. materiálnej vykonateľnosti rozhodnutia alebo inej verejnej listiny, ktorá spolu s tzv. formálnou vykonateľnosťou tvoria dvojjedinú stránku vykonateľnosti rozhodnutia alebo inej verejnej listiny, ktoré musia byť splnené zároveň.“ Dovolateľ uzavrel, že súdy nižších inštancií určili čiastočnú odporovateľnosť, túto vyjadrili v zlomkoch, čo je právne neprípustné. Táto skutočnosť spôsobuje materiálnu nevykonateľnosť napadnutého rozhodnutia v exekučnom konaní.

3.5. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že brat dlžníka dostal približne mesiac pred smrťou otca neobvyklý dar. Zákonný dedičský podiel brata dlžníka 1/3 sa v dedičskom konaní započítal s neobvyklým darom, t. j. brat dlžníka v dedičskom konaní po ich nebohom otcovi nemal nadobudnúť žiaden majetok.

3.5.1. Žalobca nebol účastníkom dedičského konania, a preto skutočnosti týkajúce sa neobvyklého daru nemohol namietat v dedičskom konaní. Kolácia je však zákoný inštitút, a preto sa v dedičskom konaní uplatňuje ex lege. Súd prvej inštancie skutočnosti týkajúce sa kolácie odignoroval, s touto skutočnosťou sa žiadnym spôsobom nevysporiadal a odvolací súd uviedol, že na túto skutočnosť nemožno v prejednávanej veci prihliadať. Poukázal na svoje podanie (podnet) generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky, ktorý ho odkázal, že na ochranu práv žalobcu je k dispozícii ako prostriedok nápravy odporovacia žaloba.

3.5.2. Je podstatné, aký presne mal dlžník T. P. zákoný podiel na dedičstve; od posúdenia tejto parciálnej otázky závisí, akú výšku v peňažnom vyjadrení predstavoval jeho dedičský podiel; táto suma bude súdnym exekútorom vymáhaná v exekučnom konaní, a to z majetku, voči ktorému bolo v prejednávanej veci nariadené zabezpečovacie opatrenie.

3.5.3. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak považoval v tejto časti za rozporné s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, pričom poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/40/2017, podľa ktorého: „Započítanie (kolácia) je inštitút dedičského práva, účelom ktorého je dosiahnuť spravodlivé rozvrhnutie majetkového prínosu pochádzajúceho od poručiteľa do majetku dedičov. Cieľom je odstrániť alebo aspoň zmenšiť majetkové disproporcie medzi dedičmi, pokiaľ majú pôvod v majetkových zdrojoch plynúcich od poručiteľa. Tento účel (cieľ) sa dosahuje vyrovnaním rozdielov, ku ktorým medzi dedičmi došlo v dôsledku právneho úkonu poručiteľa, ktorým za svojho života obdaroval niektorého z viacerých (budúcich) dedičov. Pri započítaní ide o modifikáciu zákonného dedičského podielu obdarovaného dediča. Pri intestátnej postupnosti (pri dedení zo zákona) dochádza k započítaniu ex off. Pri započítaní v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa hodnota toho, čo niektorý z dedičov obdržal od poručiteľa počas jeho života ako dar nad rámec obvyklého darovania, pripočíta k celkovej hodnote zanechaného majetku poručiteľa, zo súčtu týchto hodnôt sa vypočíta výška podielu zo zákona a od takto určeného podielu sa obdarovanému dedičovi odpočíta to, čo je predmetom zápočtu. Už zo samej podstaty matematického

výpočtu, ktorým sa realizuje započítanie v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že význam tu má nielen správne určenie celkovej ceny poručiťovho majetku v čase jeho smrti, ale tiež správne určenie hodnoty daru (zápočtu). Hodnota daru v čase jeho nadobudnutia (najmä v prípade nehnuteľnosti) nemusí byť totožná s hodnotou daru v čase smrti poručiťa; rozhodujúcou však je všeobecná cena darovanej veci v čase darovania, teda nie v čase smrti poručiťa alebo prejednávania dedičstva. Všeobecnou cenou sa rozumie cena, za ktorú by v danom mieste a čase (obdarovania) bolo možné obstarat' rovnakú (obdobnú) vec v závislosti od ponuky a dopytu.“

3.5.4. Brat dlžníka neobvyklý dar nadobudol darovacou zmluvou od svojho otca a matky a dva dni po smrti otca tento neobvyklý dar previedol darovacou zmluvou na svoju matku (žalovanú 1/) do jej výlučného vlastníctva. Pri ignorovaní inštitútu kolácie v konaní vo veci samej podľa názoru dovolateľa chýba právna a vecná logika a j z dôvodu, že k tomuto neobvyklému daru bolo v spore nariadené zabezpečovacie opatrenie.

3.6. V rámci nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa dedičského konania dovolateľ namietal závery súdov nižších inšancií o právnej a materiálnej neoddeliteľnosti dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov v rámci konania o dedičstve a dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva. Dovolateľ namietal, že judikát, na ktorý súdy nižších inšancií poukazovali (R 30/2013), dáva z a pravdu dovolateľovi, že je potrebné rozlišovať medzi materiálnou oddeliteľnosťou a právnou oddeliteľnosťou právneho úkonu v odporovacej žalobe. Súdy nižších inšancií dezinterpretovali citované rozhodnutie; z ich strany došlo k zamieňaniu pojmov, ako aj k elementárnemu nepochopeniu významu tohto judikátu.

3.6.1. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012 sp. zn. 7Cdo/75/2011, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným číslom R 30/2013 dovolateľ citoval nasledovné závery:

„V preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd vystihol účel označených ustanovení a správne ustálil, že úspešne odporovať možno dohode o vyporiadaní BSM aj tak, že ukrátený veriteľ sa návrhom domáha určenia právnej neúčinnosti iba vo vzťahu k oddeliteľnej časti tejto dohody. Ukrátenému veriteľovi sa má totiž poskytnúť taká ochrana, ktorá postačí na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Navrhovatelia tak môžu návrhom určiť, konkrétne ku ktorému majetku odporcu (ktorý mal z odporovateľného právneho úkonu prospech), sa môžu domáhať určenia neúčinnosti právneho úkonu. Pokiaľ na uspokojenie vymáhateľnej veriteľovej pohľadávky postačuje len časť majetku tvoriaceho predmet dohody o vyporiadaní BSM, nemusia sa domáhať určenia neúčinnosti tohto právneho úkonu ako celku (ich návrh sa nemusí týkať všetkého majetku, ktorý na základe takejto dohody odporca získal). Stačí, ak sa ukrátený veriteľ domáha právnej neúčinnosti takejto dohody len vo vzťahu k určitej časti majetku získaného na jej základe odporcom.“ Podporne poukázal na závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. januára 2020 sp. zn. I. ÚS/260/2019.

3.6.2. Dovolateľ zdôraznil, že súd prvej inšancie považoval dohodu o vypsoriadaní zaniknutého BSM ako oddeliteľnú od dohody o vypsoriadaní dedičstva. S poukazom na § 195 ods. 1 a § 230 ods. 2 CMP tvrdil, že bezpodielové spoluvlastníctvo manželov zaniknuté smrťou poručiťa alebo jeho vyhlásením za mŕtveho sa obligatórne vypsoriada v konaní o dedičstve po poručiťovi; dohoda o vypsoriadaní zaniknutého BSM v konaní o dedičstve systematicky vecne a právne predchádza právnemu úkonu o vypsoriadaní dedičstva, a teda, ak mal poručiť bezpodielové spoluvlastníctvo, tieto dva právne úkony sú právne neoddeliteľné.

3.6.3. Z uvedeného dovolateľ vyvodil, že vypsoriadanie zaniknutého BSM s a obligatórne uskutoční v rámci konania o dedičstve, a teda ide o právne neoddeliteľný výrok dedičského rozhodnutia, a preto v tomto prípade právne ani neprichádza do úvahy, aby bola odporovateľná len časť právneho úkonu obsahnutého v dedičskom rozhodnutí, a teda len dohoda dedičov o vypsoriadaní dedičstva. Obe dohody sú vzájomne súvisiace a neoddeliteľné právne úkony; v predmetnej veci je vylúčené, „aby bol odporovateľný len jeden z týchto právnych úkonov a druhý nie a už vôbec nie, že druhý právny úkon v poradí je odporovateľný a prvý odporovateľný právny úkon v poradí odporovateľný nie je“.

3.7. Dovolateľ s poukazom na rozhodnutia súdov nižších inštancií považoval záver odvolacieho súdu, že žalovaný 2/ nemal vedomosť o existencii odporovateľného právneho úkonu, za absurdný. Vyjadril sa, že odvolací súd zjavne nesleduje aktuálnu judikatúru, keď odkazuje na rozhodnutie dovolacieho súdu z roku 2008, ktoré nie je judikátom. Z tvrdení žalovaného 2/, že pred podpisom zmluvy o prevode bytu sa oboznámil s uznesením o dedičstve vyvodil, že mu preukázateľne boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti predchodcovi vo vlastníctve bytu.

3.7.1. Poukázal pritom na závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. augusta 2020 sp. zn. 3Obdo/10/2020 a z 24. júna 2020 sp. zn. 3Obdo/90/2019. Tvrdil, že žalovaný 2/ sa pred uzatvorením kúpnej zmluvy oboznámil s obsahom uznesenia o dedičstve; žalovanému 2/ muselo byť zrejmé, že sú splnené podmienky na podanie odporovacej žaloby a žalovaný 2/ kúpil byt s rizikom a vedomím, že veritelia dlžníka sa budú môcť domáhať vyslovenia odporovateľnosti právneho úkonu - uznesenia o dedičstve, nakoľko skutočnosť o záväzku dediča T. P. je vyslovene priamo uvedená v uznesení o dedičstve. Žalovaný 2/ tak svojím vlastným vyjadrením preukázal svoju „nedobromyseľnosť“ v čase uzatvorenia namietaného právneho úkonu; argumentácia odvolacieho súdu neobstoí, je arbitrárna.

3.7.2. Ak odvolací súd poukázal aj na ekvivalentnosť právneho úkonu, dovolateľ zdôraznil, že táto skutočnosť sama osebe nie je rozhodujúca pre posúdenie v predmetnej veci.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“); prípustnosť dovolania vyvodila z § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4.1. Pokiaľ dovolateľka namietla prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, tvrdila, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený majúci za následok porušenie práva na spravodlivý proces.

4.2. Namietala, že žalobca v žalobe, ani v návrhu na zmenu petitu žaloby nekonkretizoval, čo a ktorými právnymi úkonmi ušlo z majetku dlžníka; nešpecifikoval a neobjasnil, ktorým právnym úkonom ušiel z majetku dlžníka konkrétny majetok. Žalobca mal preukázať príčinnú súvislosť medzi odporovateľným právnym úkonom a skrátením jeho pohľadávky. Špecifikovať namietaný právny úkon pomohol žalobcovi súd prvej inštancie, čo je neprípustné a nie je v súlade s argumentáciou odvolacieho súdu. Okresný súd nepoužil vo svojom výroku len iné slová, resp. inú formuláciu výroku rozhodnutia, v ktorom vyjadril rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal, ale preformuloval výrok žalobcu z obsahového hľadiska tak, že nekorešponduje s tým, čoho sa žalobca pôvodne domáhal. Odvolací súd s týmto postupom súdu prvej inštancie súhlasil.

4.3. Dovolateľka taktiež namietla, že neboli splnené procesné podmienky na konanie a rozhodnutie vo veci z dôvodu, že pasívne legitimovaný v spore mal byť aj syn žalovanej 1/, T. P.; ide tak o absenciu pasívnej vecnej legitimácie v spore.

4.4. Súd nižších inštancií vyvodili z predložených dôkazov nesprávny právny záver a nesprávne právne vec posúdili s ohľadom na splnenie procesnej podmienky pasívnej vecnej legitimácie T. P. v spore.

4.5. Napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu nie je možné zasiahnuť do dedičského konania v tom rozsahu, že budú postihnuté len aktíva, ktoré nadobudli ďalší dvaja spoludedičia bez toho, aby boli dotknuté aj pasíva, hoci dedičia prevzali predĺžené dedičstvo. Dvom spoludedičom zostanú väčšie pasíva ako aktíva, ktoré sa v rámci výroku napadnutého dedičstva stali voči žalobcovi právne neúčinnými. T. P. sa o tejto skutočnosti ani nedozvie a nemá právo a možnosť brániť sa voči rozhodnutiu súdu.

4.6. Žalovaná 1/ vyjadrila názor, že v konaní o odporovateľnosť právneho úkonu sú účastníkmi konania všetci dedičia majetku považovaní a ž d o rozhodnutia súdu z a jej vlastníkov; majú postavenie tzv.

nútených procesných spoločníkov; konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie.

5. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že podstata obsahu dovolania žalobcu tvorí len skopírovaná judikatúra súdov; so samotnou argumentáciou žalobcu nesúhlasila, nakoľko sa netýka podstaty prejednávanej veci. V ostatnom zotrvala na svojom dovolaní a dôvodoch v ňom uvedených.

5.1. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, prípadne zamietol a priznal žalovanému 2/ náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že dovolanie žalobcu nie je odôvodnené prípustným dovolacím dôvodom; odvolací súd sa žiadnym spôsobom neodchýlil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Vo vzťahu ku kúpnej zmluve žalobca napadol len skutkový záver odvolacieho súdu o nevedomosti žalovaného o podmienkach odporovateľnosti právneho úkonu; táto otázka je otázkou výsostne skutkovou; dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu. Navyše odvolací súd skutkový záver o tom, že žalovaný 2/ nemal vedomosť o okolnostiach odôvodňujúcich odporovateľnosť právneho úkonu voči žalovanej 1/ v odôvodnení náležite a presvedčivo zdôvodnil. Poukázal na skutočnosti, ktoré preukazoval v konaní pred súdmi nižších inštancií a z ktorých vyplýva, že u neho neboli a nemohli byť známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu voči predchodcovi. Ak dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie žalovaný 2/ zamietol, že dovolateľ nekonkretizoval právnu otázku riešenú odvolacím súdom a nevysvetlil, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom od nich citovaných judikátov odklonilo.

5.2. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ uviedol, že pokiaľ dovolateľka namietala len otázku pasívnej vecnej legitímácie, s touto sa odvolací súd detailne vysporiadal.

5.3. Žalovaný 2/ vo vzťahu k dovolaniu žalovanej 1/ uviedol, že jej dovolanie proti prvému a štvrtému výroku rozsudku odvolacieho súdu nemá na právne postavenie žalovaného 2/ žiadny vplyv.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Po preskúmaní podaných dovolaní bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolania nie sú dôvodné, a preto ich zamietol.

7. Pred vecným preskúmaním rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd zistil, že po podaní dovolania žalobca podaním doručeným dovolaciemu súdu dňa 11. apríla 2024 navrhol, aby do konania na jeho miesto vstúpila spoločnosť HAUSE-GS s. r. o., so sídlom Partizánska 2850, Bardejov, IČO: 50 049 836, na ktorú boli prevezená práva k pohľadávke, na základe ktorej bola podaná odporovacia žaloba; uvedená obchodná spoločnosť so vstupom do konania na mieste žalobcu súhlasila, zastúpená rovnakým právnym zástupcom ako pôvodný žalobca (dovolateľ).

7.1. Dovolací súd tak z podania žalobcu zistil, že počas konania o dovolaniach žalobcu a žalovanej 1/ došlo k prevodu práv a povinností žalobcu, o ktorých sa koná zo spoločnosti PROGRES-INVEST, s. r. o. na spoločnosť HAUSE-GS s. r. o., a to na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky z 2. apríla 2024 uzatvorenej medzi postupcom PROGRES-INVEST, s. r. o. na spoločnosť HAUSE-GS s. r. o., špecifikovanej v čl. III. Zmluvy o postúpení pohľadávky. Súčasťou návrhu bol súhlas spoločnosti HAUSE-GS s. r. o., zmluva o postúpení pohľadávky, oznámenie o postúpení pohľadávky z 2. apríla 2024, podací lístok a plnomocenstvo udelené spoločnosťou HAUSE-GS s. r. o. právnomu zástupcovi.

7.2. Dovolací súd aplikoval § 429 ods. 1, ods. 2, § 80 ods. 1 - 3 CSP a návrhu na zmenu subjektu na strane žalobcu vyhovel, keďže mal za preukázané, že po začatí (dovolacieho) konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv a povinností, o ktorých sa koná. Vo výroku pritom uviedol ako žalobcu spoločnosť AURUM INVEST CAPITAL s. r. o. z dôvodu zmeny obchodného mena od 17.

apríla 2024.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, majúci v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdov nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

10. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorý sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto podmienka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014).

11. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých spor bol právoplatne skončený meritórnym rozhodnutím musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

12. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti; z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 521 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V danom prípade

- a) dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keď tvrdil, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu;
- a) dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP tvrdiac porušenie práva na spravodlivý proces.

15. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

17. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

18. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. Pokiaľ dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, z obsahu dovolania možno vyvodiť, že namietal:

- nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s ním v odvolaní nastolenými právnymi otázkami, ktoré v dovolaní konkretizoval,
- nevykonateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorý nad rámec žalobného petitu vyjadril zlomkom zákonný podiel dlžníka žalobcu; v tomto smere namietal zmätočnosť z dôvodu, že obsahuje nadbytočné a nesprávne údaje.

19.1. Dovolateľka vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietla

- nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť),
- že už súd prvej inštancie neprípustne pomohol žalobcovi špecifikovať namietaný právny úkon a odvolací súd túto vadu nezistil,
- že neboli splnené procesné podmienky z dôvodu, že žalovaným mal byť aj ďalší syn žalovanej 1/ z dôvodu núteného procesného spoločenstva (bol rovnako ako dlžník dedičom v dedičskom konaní).

20. K uvedenému dovolací súd uvádza, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné. Úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné.

20.1. Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019), alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie.

20.2. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

20.3. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

20.4. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov, patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivý súdny proces, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. I v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

20.5. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

20.6. Pokiaľ dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné, či nedostatočne odôvodnené.

20.7. Podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal.

21. Dovolateľ (žalobca) namietal, že odvolací súd mu nedal odpoveď na podstatnú otázku, či je možné vysloviť čiastočnú/pomernú odporovateľnosť právneho úkonu, ktorý nemá charakter materiálnej oddeliteľnosti právneho úkonu, a ak áno, či túto čiastočnú odporovateľnosť možno vyjadriť vo výroku rozsudku v zlomkovom vyjadrení, ak majetok, ktorý bol prevedený odporovateľným právnym úkonom nebol pred prevodom a ani po prevode v podielovom spoluvlastníctve.

21.1. Dovolací súd konštatuje, že na uvedenú otázku odvolací súd odpovedal, keď v bode 34. svojho rozsudku výslovne definoval odvoláciu námietku (že nie je možné, aby súd určil v nejakom pomere alebo zlomku odporovateľnosť) a odpovedal, že s touto námietkou sa nestotožnil; odkázal na dôvody uvedené v rozsudku súdu prvej inštancie; so závermi súdu prvej inštancie vyjadril súhlas a považoval za správne, ak súd určil výšku dedičského podielu dlžníka žalobcu, ktorý by dlžníkovi za zachovania riadneho chodu veci pripadol.

21.2. Dovolací súd iba pripomína, že nastolená otázka by mala v odvolacom konaní väčšiu relevanciu vo vzťahu k výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie (ktorým okresný súd vyslovil, že právny úkon - kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ je vo vzťahu k žalobcovi právne neúčinný), v ktorom výroku okresný súd skutočne vymedzil čiastočnú odporovateľnosť právneho úkonu - kúpnej zmluvy.

21.3. Dovolateľ však opomenul, že výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil a žalobu v tejto časti zamietol z dôvodu, že právny úkon medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/ - kúpnu zmluvu - nepovažoval za ukracovací právny úkon. Na základe uvedeného nebol dôvod zaoberať sa otázkou čiastočnej odporovateľnosti právneho úkonu v prípade majetku, ktorý pred prevodom, a ani po prevode, nebol v podielovom spoluvlastníctve.

21.4. Ak mal žalobca v dovolaní na mysli výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil stotožniac sa s argumentáciou okresného súdu, v tomto výroku absentuje žalobcom tvrdené vyjadrenie čiastočnej/pomernej oddeliteľnosti právneho úkonu z dôvodu, že výrok rozsudku iba precizuje dedičský podiel dlžníka, na ktorý by mu za riadneho chodu veci (ako správne uviedol odvolací súd) vznikol v dedičskom konaní nárok počítaný podľa zákonných podielov dedičov v prvej dedičskej skupine.

22. Podľa žalobcu odvolací súd mu nedal odpoveď ani na odvolaciu otázku, či je materiálne vykonateľný výrok I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie v prebiehajúcom exekučnom konaní.

22.1. Dovolací súd nemá inú možnosť iba upriamiť pozornosť dovolateľa opätovne na skutočnosť, že výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie sa nestal vykonateľným, odvolací súd v tejto časti (v tomto

výroku) rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol; nemal tak žiaden dôvod odpovedať na otázku, ktorá sa v dôsledku zmeny rozsudku okresného súdu v tejto časti stala len hypotetickou.

22.2. Túto odvoláciu námietku odvolací súd definoval v napadnutom rozhodnutí (či predmetný výrok bude vykonateľný alebo nie v exekučnom konaní) a odpovedal, že v danom spore je táto námietka bezpredmetná z dôvodu, že je úlohou žalobcu domáhať sa svojich práv takým spôsobom, aby nedošlo k iniciovaniu súdnych konaní, ktoré by neslúžili potrebám praktického života. V konečnom dôsledku súd prvej inštancie vychádzal zo zmeny žaloby realizovanej práve žalobcom, nad rámec tejto zmeny uviedol vo výroku slovné spojenie „v 1/3“, ktorým iba precizoval veľkosť dedičského podielu, ktorý by dlžník žalobcu nadobudol v prípade riadneho chodu veci (ak by nedošlo k dedičskej dohode, ktorou dlžník súhlasil s tým, aby majetok po poručiťovi nadobudla žalovaná 1/ a sám po poručiťovi nededil).

23. Aj na ďalšiu odvoláciu argumentáciu žalobcu (či je vo všeobecnosti a osobitne v konaní o odporovacej žalobe právne oddeliteľná dohoda dedičov s manželom poručiťľa, ktorý je tiež dedičom po poručiťovi o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva od dohody o vyporiadaní dedičstva) odvolací súd odpovedal.

23.1. Odpoveď poskytol v bodoch 36. a 37. napadnutého rozsudku; predovšetkým konštatoval, že sa nestotožňuje s tvrdením, že ide o neoddeliteľné právne úkony, nakoľko tento záver z vykonaného dokazovania žiadnym spôsobom nevyplyva; zo samotného uznesenia vydaného v dedičskom konaní vyplýva, že ide o samostatné dohody, ktoré boli predmetom schválenia povereným notárom.

23.2. V konečnom dôsledku si žalobca celkom zrejme uvedomuje, že odpoveď na odvoláciu argumentáciu dostal, pokiaľ v dovolacej argumentácii týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) namieta odklon záverov odvolacieho súdu od ustálenej praxe dovolacieho súdu v otázke oddeliteľnosti právnych úkonov.

24. Napokon dovolateľ namietajúc nepreskúmateľnosť rozsudku namietal, že nedostal odpoveď na podstatnú otázku, či môže súd v konaní o odporovacej žalobe zriadiť podielové spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti, ktorá bola pred uskutočnením odporovaného úkonu a aj po jeho uskutočnení zapísaná v katastrálnej evidencii vo výlučnom vlastníctve.

24.1. Na uvedené odvolací súd odpovedal, keď ustálil, že rozhodnutím, ktoré sa týka odporovateľnosti právneho úkonu, nedošlo k založeniu podielového spoluvlastníctva k predmetnej nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom odporovateľného úkonu.

24.2. K uvedenému dovolací súd dodáva, že z výroku I. rozsudku okresného súdu (ktorý odvolací súd ako vecne správny potvrdil), žiadne novozaložené podielové spoluvlastníctvo nevyplyva (súd prvej inštancie iba precizoval podiel, ktorý by dlžníkovi patril v prípade riadneho chodu veci). Uvedená argumentácia by mohla mať svoj význam v prípade výroku II. rozsudku okresného súdu. Keďže odvolací súd tento výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie zmenil, nastolená (odvolacia i dovolacia) otázka sa stala iba hypotetickou.

25. V rámci nepreskúmateľnosti dovolateľ namietal, že odvolací súd neodôvodnil, prečo sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čo rovnako zakladá zmätočnosť jeho rozsudku.

25.1. Dovolací súd odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri posudzovaní právnych otázok odvolacím súdom nezistil (bližšie v bodoch týkajúcich sa dovolacej námietky podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP); odvolací súd ani neuviedol právne závery dovolacieho súdu, s ktorými by nesúhlasil a vec by právne posudzoval inak ako dovolací súd; z uvedeného dôvodu nemal žiaden dôvod odklon od ustálenej praxe dovolacieho súdu odôvodňovať.

26. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nevykonateľné; mal za to, že súd prvej inštancie vo výroku I. nadbytočne vyjadril zlomkom dedičský podiel dlžníka (1/3), čo spôsobí, že výrok

rozsudku bude vykonateľný len obtiažne.

26.1. Bez ohľadu na skutočnosť, že k uvedenej veci sa vyjadril už odvolací súd (bod 22. - 22.2. tohto rozsudku), dovolací súd uvádza, že iba uvedenie veľkosti dedičského podielu, ktorý by dlžník žalobcu nadobudol v prípade riadneho chodu veci, nespôsobuje nevykonateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s potvrdzovacím výrokom odvolacieho súdu. Pri dedení zo zákona ako jeden z troch dedičov v prvej skupine dedičov by zákonný podiel dlžníka vždy a za každých okolností predstavoval práve a iba 1/3, a práve o tento podiel dlžníka na dedičstve bol veriteľ ukrátený odporovaným právnym úkonom (dedičskou dohodou o vyporiadaní dedičstva).

26.2. V konečnom dôsledku v rámci tejto dovolacej argumentácie dovolateľ za najproblematickejšiu považuje nesprávnu formuláciu zlomkového vyjadrenia „v rozsahu 1/6 k bytu“. Dovolací súd si pozorne prečítal výroky rozsudkov súdov nižších inštancií a predmetná formulácia je obsiahnutá vo výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý bol rozsudkom odvolacieho súdu (jeho výrokom II.) zmenený a v tejto časti bola žaloba zamietnutá. Dovolací súd iba pripomína elementárny princíp dovolacieho konania, ktorým je preskúmavanie rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP) alebo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od riešenia právnej otázky (§ 421 CSP). Dovolací súd nepreskúmava výroky rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré boli odvolacím súdom zmenené; v konečnom dôsledku rozsudok súdu prvej inštancie podlieha prieskumu, ktorý realizuje odvolací súd na základe podaného odvolania. Namietaná formulácia sa vo výrokoch rozsudku odvolacieho súdu nenachádza, nakoľko v tejto časti (výroku II.) bol rozsudok súdu prvej inštancie zmenený.

27. Dovolateľka (žalovaná 1/) namietla nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nepovažoval za rozporný postup súdu prvej inštancie, ktorý mal podľa tvrdenia žalovanej 1/ vo svojom výroku nepoužiť iba inú formuláciu výroku, ale preformuloval petit žaloby z obsahového hľadiska tak, že nekorešponduje s tým, čoho sa žalobca pôvodne domáhal. Takýmto postupom sa odvolací súd podľa tvrdení žalovanej 1/ nevysporiadal s odvolacou argumentáciou žalovanej 1/.

27.1. Uvedená argumentácia neobstoí. Odvolací súd dal odpoveď v bodoch 32. a 33. svojho rozsudku; v bode 32. pritom konštatoval, že námietku, že súd rozhodol o iných skutočnostiach, než ktoré požadoval žalobca žalobným petitom, bola vyjadrená v odvolaniach žalobcu i žalovaných; v bode 33. sa s touto argumentáciou vysporiadal.

27.2. Napokon porovnaním podania (špecifikácia petitu žaloby) žalobcu z 15. novembra 2021 (č. l. 304 spisu) a uznesenia z 31. marca 2022 č. k. 6C/16/2021-395 dovolací súd žiadny rozpor nezistil. Ak okresný súd výrokom I. určil, že právny úkon - dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva je voči žalobcovi právne neúčinným a výrokom III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (vo vzťahu k dohode dedičov s pozostalou manželkou o vyporiadaní BSM), logicky výrok I. rozsudku okresného súdu túto skutočnosť musí reflektovať; „doplnením“ zo strany okresného súdu je len uvedenie zlomku vyjadrujúceho zákonný podiel dlžníka na dedičstve, ku ktorému sa už dovolací súd vyjadril (bod 26. - 26.2.). Dovolací súd opakovane dodáva a zdôrazňuje, že výrok II. rozsudku okresného súdu z dôvodu jeho zmeny a zamietnutia žaloby v tejto časti nie je a nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu.

28. Dovolateľka v rámci namietania zmätočnosťnej vady namietala, že neboli splnené podmienky konania z dôvodu núteného procesného spoločenstva (tvrdením, že žalovaným mal byť aj ďalší syn žalovanej 1/, ktorý bol dedičom v dedičskom konaní).

28.1. S uvedeným tvrdením sa odvolací súd podrobne vysporiadal v bodoch 41. - 45. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku; nepreskúmateľnosťou v tomto smere jeho rozhodnutie netrpí. Uviedol, že o nútené spoločenstvo pôjde vtedy, keď priamo zo zákona alebo z povahy veci je z hľadiska vecnej legitímácie nevyhnutné, aby v konaní vystupovalo spoločenstvo. Takýmto prípadom je žaloba o neplatnosť právneho úkonu, ktorá vyžaduje, aby na strane žalovaných a k o nútené procesné

spoločenstvo vystupovali všetci účastníci dotknutého právneho úkonu. Naproti tomu žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ak je podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol urobený právny úkon; ide teda o osobu, ktorá získala odporovateľným právnym úkonom majetkový prospech.

28.2. Ak teda žalovaná 1/ namietala vadu žaloby z dôvodu núteného procesného spoločenstva tvrdením, že stranou sporu nebola osoba, ktorá tvorí so žalovanou 1/ nútené spoločenstvo, táto námietka ako vada zmätočnosti (§ 420 ods. 1 písm. f) CSP) neobstoí. Nesprávne právne posúdenie (§ 421 CSP) dovolateľka nenamietla ani s poukazom na zákonné ustanovenie a ani relevantnou právnou otázkou.

28.3. Napokon dovolací súd dodáva, že okruh strán sporu na žalovanej strane vymedzil ako dominus litis žalobca, keď ako osoby, ktoré mali z odporovaného právneho úkonu prospech, vymedzil žalovanú 1/ a žalovaného 2/. Išlo síce o dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva, z pohľadu dlžníka však išlo o jednostranný úkon, ktorým sa v prospech žalovanej „vzdal“ svojho podielu na dedičstve, na ktoré by mal za bežného chodu veci zákonný nárok. Tento jeho úkon nesmeroval voči ďalšiemu účastníkovi dedičského konania - T. P. a zo žaloby ani nevyplýva, že by bol napadnutý úkon, ktorého výsledkom by bol majetkový prospech ďalšieho dediča (odlišného od žalovanej 1/).

29. Dovolací súd konštatuje, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany na spravodlivý proces (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočностnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Vzhľadom na uvedené dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré dovolatelia uvádzali v dovolaní o zmätočnosti (§ 420 CSP) napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

30. Obaja dovolatelia (žalobca aj žalovaná 1/) neopodstatnene namietali nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie im patriacich procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Argumentácia o vadách zmätočnosti spočívajúcich v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je síce prípustná, ale nie dôvodná.

31. Dovolateľ (žalobca) podané dovolanie odôvodnil aj s poukazom na ustanovenie § 421 ods.1 písm. a) CSP; tvrdil, že v konaní pred súdmi nižších inštancií bola posudzovaná právna otázka, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá

musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o otázku právnú, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie napadnuté odvolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napr. sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

31.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018), c) uviesť rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

32. Dovolateľ v texte dovolania v o vzťahu k dedičstvu považoval z a nesprávne právne posúdenie partiálnych otázok tým, že vyjadrili vyslovenú odporovateľnosť v zlomkoch, ignorovali zákonný inštitút kolácie a vecne a právne oddelili právne úkony, ktoré sú v predmetnej veci neoddeliteľné.

32.1. Dovolací súd iba na okraj cituje z dovolania, kde dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie aj odvolací súd sa stotožnili s tým, že právny úkon - uznesenie o dedičstve, je voči žalobcovi právne neúčinné. Uvedená formulácia je nesprávna, uznesenie o dedičstve nie je právnym úkonom, uznesením o dedičstve boli schválené právne úkony dedičov. Uvedené (nesprávne) tvrdenie dovolateľa má potom v časti týkajúcej sa úkonov dedičov v dedičskom konaní dopad na jeho nesprávne tvrdenia vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

33. K vysloveniu čiastočnej odporovateľnosti v zlomkoch dovolateľ súdom nižších inštancií vytýkal, že súdy určili pomernú odporovateľnosť a zároveň zle určili dedičský podiel dlžníka; skutočná výška majetku, ktorú mal dlžník nadobudnúť, by bola zistená až v exekučnom konaní prostredníctvom súdneho exekútora; tvrdil, že výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie je v spojení s výrokom I. rozhodnutia odvolacieho súdu materiálne nevykonateľný, nakoľko obsahuje nadbytočné a nesprávne údaje (číselné zlomkové údaje).

33.1. Odvolací súd sa tak podľa názoru dovolateľa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, z rozhodnutí dovolacieho súdu dovolateľ poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 30. novembra 2012 sp. zn. 4Obdo/36/2011 a z 10. februára 2015 sp. zn. 8Co/5/2014.

33.2. K námietke nesprávneho právneho posúdenia dovolací súd uvádza, že dovolateľ v tejto časti dovolací dôvod nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, najmä nevymedzil právnu otázku spôsobom uvedeným v bode 30.3. tohto rozsudku; dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia vymedzil len uvedením zákonného ustanovenia (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP); právnu otázku dostatočne nekonkretizoval a z obsahu dovolania nebolo možné právnu otázku vyabstrahovať vrátane jej nesprávneho právneho posúdenia. Dovolateľ len vo všeobecnosti považoval napadnuté rozhodnutie za nevykonateľné pokiaľ ide o výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolací súd svojím rozsudkom potvrdil. Pokiaľ poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré považoval za jeho ustálenú rozhodovaciu prax, dovolací súd uvádza, že v citovaných rozhodnutiach dovolací súd iba vo všeobecnosti definoval vykonateľnosť výroku rozhodnutia súdu. Konkrétny odklon dovolateľ nevymedzil. Dovolacia argumentácia je iba vyslovením nesúhlasu s formuláciou výroku rozsudku súdu prvej inštancie (ktorým okresný súd inak vyhovel zmenenému petitu žaloby dovolateľa). Iba doplnenie

zlomku vo vzťahu k nároku, ktorý by za bežného chodu na dediča pripadol, nemá za následok absenciu vykonateľnosti rozhodnutí súdov nižších inštancií; k uvedenému sa v konečnom dôsledku dovolací súd vyjadril v rámci vysporiadania sa s tvrdenými vadami zmätočnosti.

34. Dovolateľ poukázal na skutočnosť, že brat dlžníka dostal od otca, približne mesiac pred jeho smrťou, neobvyklý dar a tvrdil, že tento zákonný podiel brata dlžníka sa v dedičskom konaní započítal s neobvyklým darom, a teda brat dlžníka v dedičskom konaní nemal nadobudnúť žiaden majetok. Súd nižších inštancií túto skutočnosť ignorovali a s touto skutočnosťou sa nevysporiadali. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu; za rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, označil uznesenie najvyššieho súdu z 26. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/40/2017.

34.1. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ ani v tejto časti dovolací dôvod nevymedzil spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, najmä nevymedzil právnu otázku spôsobom uvedeným v bode 30.3. tohto rozsudku. Dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia vymedzil len uvedením zákonného ustanovenia; právnu otázku dostatočne nekonkretizoval a z obsahu dovolania nebolo možné právnu otázku vyabstrahovať vrátane zistenia, v čom je právne posúdenie odvolacím súdom nesprávne. Dovolateľ len vo všeobecnosti namietal odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ním označené rozhodnutie iba vo všeobecnosti vymedzuje obsah právneho inštitútu kolácie darov v dedičskom konaní. Absentuje argumentácia, v čom sa právne posúdenie (inak nevymedzené konkrétnou právnou otázkou) odvolacím súdom odkláňa od všeobecných záverov vyslovených v označenom rozhodnutí dovolacieho súdu.

34.2. Nevymedzil tak predovšetkým právnu otázku definične a ani uvedením, ako ju odvolací súd riešil a ako mal právnu otázku vyriešiť.

34.3. Dovolací súd k uvedenému napokon uvádza, že kolácia darov v dedičskom konaní nie je právnym úkonom; súd (resp. notár prejednávajúci dedičstvo) potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov (§ 484 prvá veta Občianskeho zákonníka); § 484 v druhej a tretej vete upravuje započítanie daru (koláciu) v prípade dedenia zo zákona a dedenia zo závetu. Dovolací súd súhlasí s tvrdením dovolateľa, že kolácia v danom prípade mala byť vykonaná ex offio. Ak však kolácia vykonaná notárom vykonaná nebola, dovolací súd súhlasí so záverom odvolacieho súdu, že na túto skutočnosť v spore o odporovateľnosť právneho úkonu nebolo možné prihliadať.

35. Dovolateľ v rámci namietanej vady nesprávneho právneho posúdenia namietal odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; označil rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012 sp. zn. 7Cdo/75/2011, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným číslom R 30/2013 s nasledovnou právnou vetou:

„Odporovacou žalobou (§ 42a a § 42b Občianskeho zákonníka) možno napadnúť aj len časť právneho úkonu ukracujúceho uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu; na tom nič nemení, ak je týmto právnym úkonom dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov.“

35.1. V tomto prípade dovolací súd z obsahu dovolania vyextrahoval dovolaciu otázku nasledovne: Je možné v prípade žaloby o odporovateľnosť právneho úkonu oddeliť dohodu dedičov o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva od dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva uzavretých v dedičskom konaní?

35.2. Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ uviedol, ako túto právnu otázku súdy nižších inštancií riešili (keď tieto dohody považovali za právne oddeliteľné) a ako ju podľa názoru dovolateľa mali riešiť (nie je možné tieto dohody oddeliť); dovolateľ namietal odklon od vyššie citovaného (bod 34. tohto rozsudku) rozhodnutia dovolacieho súdu (R 30/2013).

35.3. K uvedenému dovolací súd uvádza, že odklon od citovaného rozhodnutia dovolacieho súdu

nezistil. Označené rozhodnutie sa zaoberá právnou otázkou, či možno napadnúť len časť právneho úkonu dlžníka ukracujúceho uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa a uzatvára, že aj v prípade dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva je možné napadnúť aj časť právneho úkonu, ak je oddeliteľná od ostatných častí tohto právneho úkonu.

35.4. Takúto otázku ale súdy nižších inštancií neriešili a na riešení tejto otázky nezaložili svoje rozhodnutie; označené rozhodnutie z dôvodu skutkových a právnych odlišností nie je rozhodnutím, od ktorého by sa odvolací súd pri riešení právnej otázky odklonil.

35.5. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že dovolací súd v označenom rozhodnutí neriešil otázku materiálnej oddeliteľnosti len jedného právneho úkonu, a teda, že by dovolateľ napadol právny úkon dlžníka, ktorý mal charakter ukracovacieho úkonu, a že by ho odporovacou žalobou napadol v rozsahu postačujúcom na uspokojenie svojej vymáhateľnej pohľadávky. Žalobca odporovacou žalobou napadol (domáhal sa, že označené úkony sú voči nemu neúčinné) dva úkony vykonané dedičmi v rámci dedičského konania, a to dohodu dedičov o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov a dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva.

35.6. Každý z v dedičskom konaní urobených právnych úkonov je samostatným právnym úkonom, dovŕšeným uzavretím právneho úkonu jeho účastníkmi. Ako dohoda dedičov o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov s pozostalou manželkou, tak aj dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva obstoja ako samostatný právny úkon; iba skutočnosť, že v dedičskom konaní vyvstáva potreba (aj) dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, neznamená, že ide spolu s dedičskou dohodou o jeden úkon. Otázka oddeliteľnosti týchto úkonov, materiálnej a právnej, nie je vôbec namieste. Uvedené úkony sú zo svojej povahy samostatnými právnymi úkonmi. V konečnom dôsledku a k žalobca poukazoval na právnú nedeliteľnosť, v prejednávanej veci nejde o situáciu, že právny úkon v sebe obsahuje aj náležitosti iného právneho úkonu (napr. kúpna zmluva v spojení s dohodou o zriadení vecného bremena a pod.).

35.7. Dovolací súd upriamuje pozornosť dovolateľa na jeho vlastnú formuláciu (ktorú citoval už v bode 32.1. tohto rozsudku), keď dovolateľ uviedol, že súdy nižších inštancií sa stotožnili s tým, že právny úkon - uznesenie o dedičstve, je voči žalobcovi právne neúčinné. Dovolací súd pripomína, že uznesenie o dedičstve je rozhodnutím a nie právnym úkonom. Skutočnosť, že súd uznesením vydaným v dedičskom konaní schválil ako dohodu dedičov o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov s pozostalým manželom, tak aj dohodu o vyporiadaní dedičstva, nerobí zo schvaľovaných právnych úkonov jeden úkon, navyše s neoddeliteľným obsahom.

35.8. Súdy nižších inštancií takto postupovali, posúdili oba namietané úkony (dohodu dedičov o vyporiadaní BSM, ako aj dohodu o vyporiadaní dedičstva) ako samostatné úkony z hľadiska ich odporovateľnosti. Svoje rozhodnutie vo vzťahu k dohode dedičov o vyporiadaní BSM poručiť uzavreli konštatovaním o tom, že z dohody nevyplyva žiadny prospech pozostalej manželky (žalovanej 1/), zásada, že podiely manželov pri vyporiadaní BSM sú rovnaké, bola zachovaná, čím neboli splnené podmienky pre určenie odporovateľnosti tohto právneho úkonu.

35.9. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že vadu nesprávneho právneho posúdenia napĺňajúceho dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezistil.

36. Za výsledok nesprávneho právneho posúdenia považoval napokon dovolateľ aj záver odvolacieho súdu, že žalovaný nemal vedomosť o existencii odporovateľného právneho úkonu.

36.1. Dovolateľ však v skutočnosti žiadnu právnú otázku riešenú odvolacím súdom nenastoluje, neuvádza, ako (nevyslovenú) právnú otázku riešil odvolací súd a ako (nevyslovenú) právnú otázku mal riešiť odvolací súd.

36.2. Dovolateľova argumentácia skôr smeruje k vade zmatečnosti (§ 420 písm. f) CSP) vo vzťahu k

nesprávne zistenému skutkovému stavu, resp. nesprávnemu hodnoteniu dôkazov, keď vykonané dôkazy hodnotí tak, že je preukázané a nesporné, že konateľ žalovaného 2/ sa vedomo vystavil riziku odporovateľnosti právneho úkonu, pričom ide o osobu s ekonomickým vzdelaním, ktorá sa venuje realitnému podnikaniu, t. j. má prax s uzatváraním sčudzovacích zmlúv týkajúcich sa nehnuteľnosti.

36.3. Takto vyslovený záver dovolateľom nie je nastolením právnej otázky, ktorú mal odvolací súd riešiť; dovolateľ tvrdí odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; ako rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, označil uznesenia najvyššieho súdu z 20. augusta 2020 sp. zn. 3Obdo/10/2020 a z 24. júna 2020 sp. zn. 3Obdo/90/2019, ktoré boli v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikované pod publikačným číslom R 64/2021, R 65/2021.

36.4. Podľa právnej vety rozhodnutia R 64/2021: Zákonná podmienka odporovateľnosti podľa ustanovenia § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka je splnená aj vtedy, ak osoba, s ktorou dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa nevedela, avšak vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol právny úkon uskutočnený a svoje pomery, o tomto úmysle dlžníka vedieť mala a mohla. Keďže veriteľ je osoba odlišná od účastníkov odporovaného právneho úkonu, môže svoju argumentáciu o ukracujúcom úmysle dlžníka a skutočnosti, že druhá strana o tomto úmysle vedela alebo vedieť mala a mohla, založiť aj len na nepriamych dôkazoch, týkajúcich sa napadnutého právneho úkonu alebo okolností, za ktorých bol uskutočnený.

36.5. Podľa právnej vety rozhodnutia R 65/2021:

I. Veriteľ sa môže podľa ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka domáhať, aby súd určil, že právny úkon dlžníka uvedený v ustanovení § 42a ods. 2 až ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktorý ukracuje uspokojenie pohľadávky veriteľa je právne neúčinný, nielen proti dedičom alebo univerzálnym právnym nástupcom osoby, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil, ale aj proti tretej osobe za predpokladu, že tejto osobe boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu proti osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej dlžník odporovateľný právny úkon uskutočnil.

II. Treťou osobou v zmysle ustanovenia § 42b ods. 3 Občianskeho zákonníka je zásadne singulárny právny nástupca osoby, ktorá s dlžníkom odporovateľný právny úkon dojednala.

36.6. K uvedenému dovolací súd uvádza, že odvolací súd hodnotil skutočnosti zistené dokazovaním v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a v zásade aj s právnymi závermi vyplývajúcimi z vyššie citovaných rozhodnutí dovolacieho súdu. Zdôraznil, že podmienkou úspešnosti odporovateľnej žaloby proti tretej osobe je preukázanie hodnovernej vedomosti tretej osoby o tom, že dlžník ukrátil svojho veriteľa právnym úkonom, ktorým previedol svoj majetok na osobu, od ktorej má v súčasnosti táto tretia osoba sporný majetok nadobudnúť (čím sa stotožňuje so závermi vyššie citovaných rozhodnutí). Odvolací súd zdôraznil zásadu voľného hodnotenia dôkazov a poukázal na zistené skutočnosti, ktoré vedomosť žalovaného 2/ o ukracovanom úmysle nepreukazujú, ale tento záver oslabujú (žalovaný 2/ reagoval na ponuku prostredníctvom realitnej kancelárie; skutočnosť, že žalovaná 1/ je dlhodobo na liste vlastníctva zapísaná; žalovaný 2/ nemal žiaden kontakt so žalovanou 1/, resp. jej synom; geografická vzdialenosť miesta pobytu, resp. sídla). Na základe týchto osobitných okolností prípadu odvolací súd uzavrel, že žalobca nepreukázal, že žalovanému 2/ boli známe okolnosti odôvodňujúce odporovateľnosť právneho úkonu voči jeho predchodcovi.

36.7. Navyše odvolací súd dodal, že v danom prípade išlo o synalagmatický právny vzťah (kúpna zmluva) a aj táto skutočnosť znamená, že nie je daný predpoklad pre vyslovenie odporovateľnosti tohto právneho úkonu; práve takýto ekvivalentný právny úkon nemôže byť odporovateľným z dôvodu, že nedošlo k zmenšeniu majetku žalovanej 1/.

36.8. Ak žalobca tvrdil, že ekvivalentnosť právneho úkonu nemôže byť sama osebe rozhodujúca pre posúdenie prejednávanej veci, dovolací súd s týmto názorom nesúhlasí. Aj táto skutočnosť odôvodňuje záver, že odvolací súd vychádzal z osobitných okolností prejednávanej veci, tieto vyhodnotili jednotlivo a

vo vzájomných súvislostiach a záver o tom, že vedomosť tretej osoby (žalovaného 2/) o ukracujúcom úmysle v danom prípade preukázaná nebola, nie je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia.

37. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolanie dovolateľov (žalobcu a žalovanej 1/) v časti namietajúcej zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k tvrdenej nepreskúmateľnosti je prípustné ale nie dôvodné; dovolanie žalobcu namietajúceho nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné, nakoľko dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP a v časti dovolacej argumentácie nesprávneho právneho posúdenia nie je prípustné z dôvodu, že odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolací súd nezistil. Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu i dovolanie žalovanej 1/ ako celok zamietol (§ 448 CSP).

38. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania aplikujúc § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP. Vo vzťahu žalobcu a žalovanej 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že obaja boli v dovolacom konaní rovnako úspešní, aj neúspešní (dovolanie žalobcu, aj žalovanej 1/) do výrokov týkajúcich sa týchto strán sporu a tým, že dovolací súd ich dovolania zamietol. Nárok na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd priznal v dovolacom konaní plne úspešnému žalovanému 2/ proti žalobcovi, ktorý v dovolacom konaní úspešný nebol.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.